

ELEKTRON KITOB

Pedagogika asoslari

Qisqa konspekt va 30 ta savol-javob

2026

Mundarija

Konspekt

Savol-javob

Konspekt

1. Pedagogika fani

- Pedagogika — ta'lim va tarbiya qonuniyatlarini o'rganuvchi fan
- Asosiy tushunchalar: ta'lim, tarbiya, rivojlanish, o'qitish, ma'lumot
- Bo'limlari: umumiy pedagogika, didaktika, tarbiya nazariyasi, ta'lim menejmenti
- Metodlari: kuzatish, so'rovnoma, suhbat, pedagogik tajriba

2. Didaktika

- Didaktika — ta'lim nazariyasi. Asoschisi Yan Amos Komenskiy hisoblanadi
- Ta'lim tamoyillari: ilmiylik, tizimlilik, onglik va faollik, ko'rgazmalilik, mustahkamlik, tushunarlilik
- O'qitish metodlari: og'zaki (hikoya, suhbat), ko'rgazmali (namoyish), amaliy (mashq, laboratoriya)
- Ta'lim shakllari: dars, ma'ruza, seminar, amaliy mashg'ulot, mustaqil ta'lim

3. Interfaol metodlar

- Aqliy hujum: g'oyalarni tez yig'ish
- Klaster: tushunchalarni sxema ko'rinishida bog'lash
- Keys-stadi: real vaziyatni tahlil qilish
- Venn diagrammasi: ikki tushunchani taqqoslash
- Guruhda ishlash va munozara

4. Tarbiya

- Tarbiya — shaxsni maqsadli shakllantirish jarayoni
- Yo'nalishlari: aqliy, axloqiy, estetik, jismoniy, mehnat, huquqiy, ekologik tarbiya
- Metodlar: ishontirish, o'rnak ko'rsatish, mashq, rag'batlantirish
- Oila, maktab va jamiyat tarbiyada birgalikda ishtirok etadi

5. Baholash va kompetensiya

- Baholash turlari: joriy, oraliq, yakuniy
- Blum taksonomiyasi: bilish, tushunish, qo'llash, tahlil, sintez, baholash
- Kompetensiya — bilim, ko'nikma va qadriyatlarni real vaziyatda qo'llay olish qobiliyati

6. Milliy ta'lim tarixidan

- Jadidlar (Mahmudxo'ja Behbudiy, Abdulla Avloniy va boshqalar) yangi usul maktablari va ma'rifat tarafdori bo'lgan
- Abdulla Avloniyning «Turkiy guliston yoxud axloq» asari tarbiyaga bag'ishlangan
- Uzluksiz ta'lim: maktabgacha, umumiy o'rta, o'rta maxsus va kasb-hunar, oliy hamda qo'shimcha ta'lim

Savol-javob

1. Pedagogika nimani o'rganadi? Ta'lim va tarbiya jarayonining qonuniyatlarini.

2. Ta'lim nima? Bilim, ko'nikma va malakalarni maqsadli o'zlashtirish jarayoni.

3. Tarbiya nima? Shaxsni axloqiy va ijtimoiy jihatdan maqsadli shakllantirish jarayoni.

- 4. Ta'lim va tarbiya farqi?** Ta'lim bilim va ko'nikma berishga, tarbiya qadriyat va xulqni shakllantirishga qaratilgan.
- 5. Didaktika nima?** Ta'lim va o'qitish nazariyasi.
- 6. Didaktika asoschisi kim?** Yan Amos Komenskiy.
- 7. Ta'lim tamoyillariga nimalar kiradi?** Ilmiylik, tizimlilik, onglilik va faollik, ko'rgazmalilik, mustahkamlik, tushunarlilik.
- 8. O'qitish metodlari qanday guruhlanadi?** Og'zaki, ko'rgazmali va amaliy metodlar.
- 9. Ta'lim shakllari qaysilar?** Dars, ma'ruza, seminar, amaliy mashg'ulot va mustaqil ta'lim.
- 10. Ma'ruza nima?** O'qituvchining mavzuni izchil, og'zaki bayon qilish shakli.
- 11. Seminar nima?** Mavzu bo'yicha talabalar muhokama va munozara qiladigan mashg'ulot.
- 12. Interfaol metod nima?** O'quvchilar faol qatnashadigan, o'zaro fikr almashishga asoslangan o'qitish usuli.
- 13. Aqliy hujum nima?** Bir mavzu bo'yicha ko'p g'oyani tez yig'ish metodi.
- 14. Klaster nima?** Tushunchalar o'rtasidagi bog'lanishni sxema ko'rinishida tasvirlash.
- 15. Keys-stadi nima?** Real vaziyatni tahlil qilib, yechim topish metodi.
- 16. Venn diagrammasi nimaga xizmat qiladi?** Ikki tushunchaning o'xshash va farqli tomonlarini taqqoslashga.
- 17. Tarbiya yo'nalishlari qaysilar?** Aqliy, axloqiy, estetik, jismoniy, mehnat, huquqiy va ekologik tarbiya.
- 18. Tarbiya metodlari qaysilar?** Ishontirish, o'rnak ko'rsatish, mashq va rag'batlantirish.
- 19. Tarbiyada oilaning o'rni?** Oila shaxsning birinchi tarbiya muhiti va asosiy namunadir.
- 20. Baholash turlari qaysilar?** Joriy, oraliq va yakuniy baholash.
- 21. Joriy baholash nima?** Dars jarayonida bilimni muntazam tekshirish.
- 22. Blum taksonomiyasi nima?** O'quv maqsadlarini bilishdan baholashgacha bo'lgan darajalarga ajratuvchi tizim.
- 23. Kompetensiya nima?** Bilim va ko'nikmalarni real vaziyatda qo'llay olish qobiliyati.
- 24. Pedagogik texnologiya nima?** Maqsadga kafolatli erishishni ta'minlovchi o'qitish jarayonining loyihalangan tizimi.
- 25. Mustaqil ta'lim nima?** Talabaning o'qituvchi rahbarligida yoki o'zi mustaqil bilim olishi.
- 26. Jadidlar kimlar?** XIX asr oxiri va XX asr boshlarida ma'rifat va yangi usul maktablari uchun kurashgan ziyolilar.
- 27. Abdulla Avloniy kim edi?** Jadidchilik harakati vakili, o'qituvchi va yozuvchi, «Turkiy guliston yoxud axloq» asari muallifi.
- 28. Uzluksiz ta'lim nima?** Insonning butun hayoti davomida o'qish imkonini beruvchi o'zaro bog'liq ta'lim bosqichlari tizimi.
- 29. Pedagogik muloqot nima?** O'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi o'zaro ta'sir va ma'lumot almashinuvi.

30. Yaxshi o'qituvchining asosiy xususiyatlari? Bilimdonlik, sabr-toqat, adolat, muloqot madaniyati va o'z ustida ishlash.